

Előadás a Szent Donátok felcseréléséről
a Csókakői Szent Donát Borünnepen 2018 június 16-án.

Tisztelt Nagymester Úr, Tisztelt Elnök Úr, Tisztelt Polgármester Úr, Tisztelt Borkirálynők, Tisztelt Hölgyeim és Uraim !

Szeretném Önöket az Arezzoi püspök Szent Donát és a Münstereifeli Szent Donát Vértanú, Mártír, Védőszent és Katakombaszent legendáiról és adatairól informálni, ami téves összevonással Magyarországon elterjedt.

Hogyan és mikor kerültem kapcsolatba Szent Donáttal?

Székesfehérváron az Öreghegyen születtem és ott laktam 1973-ig.

Negyvenöt éve Ausztriában élek és megtanultam németül.

1993-ban Kovács Imre barátom, volt osztálytársam, Fehérváron a városban találkozott édesapámmal és elkérte tőle az ausztriai címemet. Pár héttel később küldött Imre barátom egy levelet, amiben megkérdezte tőlem, mivel tudta, hogy a Bécsi Iparművészeti Egyetemen végeztem, hogy tudnék-e egy nagyméretű oltárképet festeni az újjonnan épülő Szent Donát kápolnába, amit akkor kezdtek el terevezni a 2.világháborúban porig lerombolt kápolna helyére.

Almássy Tibor ny. tábornok úr, Imre barátom nagybátyja Kanadában élt és gyakran hazajárt Magyarországra.

Ő kezdeményezte a kápolna újjáépítését 1.000.000.- forintos adományával.

Megígértem, hogy a következő látogatásom alkalmával megnézem az építkezést. Felajánlottam, hogy a oltárképet Szent Donát tiszteletére adományomként honorármentesen megfestem és az Öreghegyi Hitközségnek ajándékozom.

Szent Donátról a plébánián csak homályos információkat kaptam, így nekem kellett utánajárnom és adatokat gyűjtenem. Hamarosan kiderült, hogy összesen 122 Szent Donát van, de közülük csak hét jöhetett számításba.

Egy levelében Imre barátom megemlítette Münstereifelt, amire felfigyeltem, mert továbbra is az volt a fő kérdés, hogy melyik a mi Szent Donátunk?

A püspök Arezzoból, vagy a légiós katona Münstereifelből?

Küldtem egy levelet Münstereifelbe a plébániára és az oltárkép festése előtt kaptam tőlük hiteles leírást a legendáról, egy korabeli fametszet másolatát, ami Szent Donátot légiós katona öltözetben ábrázolta. Egy fényképet az ezüst mellszobor ereklyéről és egy képeslapot a templombelsőről a főoltárral.

Ezekkel a bizonyítékokkal jöttem el újra Dr.Glós Ervin atyához Fehérvárra. Miután atya megnézte, amit Münstereifelből kaptam, átkísért a Fiskális úti templom oltárát is megtekinteni, ahol a régi Szent Donát kápolna modellje és Szent Donát püspök fából faragott szobra van az oltár jobb oldalán.

Útközben a sekrestyefolyosó falán megláttam egy fényképet, amihez mintha mágnessel húztak volna oda, hogy megnézzem.

Kérdeztem atyától, hogy ez milyen fénykép itt a falon? Ez? Ez volt a régi eredeti oltárkép a háború előtti Szent Donát kápolnában, ami elpusztult.

Ezen a képen itt kit tetszik látni, kérdeztem atyától?

Egy félig térdelő római légiós katona Szent Donátot, válaszolta Ervin atya.

Na, tetszik látni, akkor nem az Arezzoi püspök volt az eredeti oltárképen, hanem a Münstereifeli légiós katona Szent Donát, akiről úgy tudom, hogy ő az igazi védőszentje a szőlősgazdáknak. Ez a fotó is egyértelműen ezt bizonyítja.

Dr. Glós Ervin atyának átadtam a Münstereifelből kapott legenda leírást, amit időközben hitelesen lefordítottam magyarra. (Szent Donát élete)

Ebben a szövegben sehol sem említették meg az Arezzoi püspök személyét.

Most mi legyen és hogyan döntsünk, kérdeztem Ervin atyától? Hát akkor kedves Imre, fessük a légiós katonát, amit a tervrajzán előterjesztett nekünk. Az lesz a jó és a megfelelő a kápolnába.

Elejétől fogva éreztem, hogy a légiós katona Szent Donát lesz a hiteles, amit a később gyűjtött adataim is bizonyítanak. Örülök annak, hogy mi akkor helyesen döntöttünk és kiálltunk a Münstereifeli Szent Donát védőszent mellett.

1995-ben megfestettem az oltárképet és augusztus 7-én Dr. Takács Nándor megyés püspök úr felszentelte a Donát Búcsún, amin édesapám, nagybátyám, ismerőseim, barátaim, volt osztálytársaim és a régi szomszédaim közül sokan jelen voltak és köszönetet mondtak érte.

Néhányan ugyan csodálkozva kérdezték, hogy te római légióst festettél ide Imi? Nem a püspököt kellett volna helyette? Nem, válaszoltam, mert nem az Arezzoi püspök Szent Donát a ti védőszentetek, hanem a Münstereifeli légiós katona.

Páran kételkedtek továbbra is a légiós katonában, mások elfogadták.

Kezdetben hamar feltűnt nekem, hogy két azonos nevű, de két különböző személyről lehet szó, amikor Szent Donátot megemlítik.

Erre a tévedésre 1995-ben felhívtam a plébánia figyelmét remélve, hogy belső vonalon utánanéznék a felfedezésemnek és a Püspökségen rövidesen helyreigazítják a helytelenséget.

Húsz évig nem történt semmi változás, maradt minden a régiben. Az augusztusi búcsúk előtt rendszeresen megjelentek az újságcikkek az Arezzoi püspököt dicsőítve és a rádióban is az Arezzoi püspök Szent Donát közelgő ünnepére hívták fel a hallgatók figyelmét. (augusztus 7-e a lefejtésének emléknapja)

2015-ben kaptam egy kiadványt „Húsz éve történt“ címmel az újjáépítés húszéves évfordulójáról, amiben több helytelen leírást olvastam Szent Donátról.

Emiatt ismét el kellett kezdenem a helyreigazítással foglalkozni.

Levélben felkerestem Spányi Antal megyés püspök urat, küldtem néhány német és magyar leírást a Szent Donátokról és megkértem tőle a húsz évvel ezelőtt általam felfedezett tévedés kivizsgálását és a helyreigazítását.

A megyés püspök úr a negyedik válaszlevélben azt közölte, hogy a küldeményeimet áttekintés után elhelyeztette a Püspöki Irattárunkba.

Ezt így nem tudom elfogadni és saját szakállamra folytattam a további bizonyítékok megszerzését és a felcserélés igazolását Magyarországon.

Az internetben nagyon sok adatot találtam, amik másoknak is rendelkezésre állnak, ezeknek egy részét lefordítottam magyarra.

Jövőre kiadom egy könyvbe foglalva a Szent Donát leírásokat, hogy a téves összevonásról és az érthetetlen felcserélésről értesülhessenek azok, akiket ez érint, vagy akiket ez érdekel.

Nézzük meg a két Szent Donát adatait:

A két Szent Donát életének és legendájának összehasonlítása***A Münstereifeli Szent Donát***

Született: 140-ben Rómában
Mártírhalált halt: 180-ban Rómában
kereszténységéért

Légiós katona (keresztény)
Marcus Aurelius császár seregében
Markomannok elleni harc/ütközet

Viharcsoda győzelem 173/174

Keresztény fogadalma Istenhez

Császári testőrparancsnok Rómában

Mártírhalála a kereszténységéért
180-ban Rómában

Sírbahelyezése a Szent Ágnes
Katakombába Rómában

Sírfeltárása 1646-ban Rómában

1649-ben kivétele a sírból
átszállítása Rómából Kölnbe és
az Ereklje megőrzése 1652-ig
az Alsórajnai Rendházukban

1652 június 30-án Villámcsoda az
Euskirchener Templomban
Páter Heerdével

Ereklyeátvitel Münstereifelbe

Alapkövetél felszentelés Münstereifelben
1652-ben június 30-án
Az Ereklje elhelyezés a Szent Mihály
Kápolnában az új Kollégium felépítéséig.
Tiszteletének kezdete, terjedése

Időjárás Szentnek választása

Katakombaszent!

Az Arezzoi püspök Szent Donát

Született: 300-ban Nikomediában
(ma Izmit Törökország)
Mártírhalált halt: 362-ben Arezzóban
kereszténységéért

Átköltözés Nikomediából Rómába

Szülei elvesztése Rómában

Keresztény-Hitoktatása Rómában

Keresztényüldözések Rómában

Menekülés Rómából Arezzoba
Diakonus Arezzóban (Hilarius szerz.)
Pap Arezzóban
kinevezése I. Gyula pápa által 346-ban
Arezzo II. püspökének

Csodatételek, pogányok megtérítése

362 augusztus 7-én mártírhalála,
lefejezése kereszténységéért Arezzóban
Sírbahelyezése, temetése 362-ben
a Pionta dombon Arezzóban

1346-ban a sír megtalálása
Arezzóban és kezdete az Erekljéjének
szétosztása Olaszországban

1384-ben Arezzo kifosztása, a
Fejereklye elrablása és elhurcolása
Forli városába VII.Enguerrand de Couc
Francia hadvezér által
Forli polgármestere kiváltotta
a Francia hadvezértől
Az Ereklje megőrzése és visszavitele
Forliból Arezzoba
A Dóm építése a síremlékkal Arezzóban,
csontjai ma is ott nyugszanak, nem pedig
Bad Münstereifelben Németországban!

A kérdés az, hogy ki, hogyan és mivel tudná bebizonyítani, hogy az Arezzoi püspök Szent Donát csontjait vitték 1649/52-ben Rómából Münstereifelbe?

A holtteste 362 óta Arezzóban a Pianta dombon volt eltemetve és a sírját 1346-ban, 300 évvel korábban megtalálták. Az Erekyeit röviddel utána már akkor elkezdtek szétosztani Arezzóból több városba Olaszországban.

Hogyan és miért került volna el az Arezzoi püspök Szent Donát Erekyéje Rómába a Szent Ágnes Katakombába, ahol 1646-ban a légiós katona Szent Donát földi maradványait találták meg a Jezsuita feltárások alkalmával?

1646-ban 300 év után begyűjtötték a már szétosztott Erekyeit és odavitték Arezzóból Rómába a légiós katona Szent Donát Katakombasírjához, hogy majd onnét az övét küldhessék tovább 1649/1652 között Münstereifelbe?

Ha ez így lenne, aminek semmi értelme nincsen, akkor mi történt a légiós katona Erekyéjével? Rómában maradt, vagy az övét csereként átvitték Arezzoba? Most kinek a Csontereklyéi nyugszanak az Arezzoi Dómban? Nem a püspöké?

A Katakombasír feltárása és a Pápai ajándékozás Rómában hiteles közjegyzői dokumentumokkal bizonyított, amiket ma is Németországban őriznek. A magyar tévedésen kívül, sehol sem találtam feljegyzést, ami arról tanúskodna, hogy az Arezzoi püspök Erekyecsontjai kerültek volna el Münstereifelbe!

„Szent Donát csontjait, több másik Erekyével a Jezsuita páter Balthasar Ballonus hagyatékából 1649-ben a Jezsuita generálvikár Florentius de Montmorency a Münstereifeli Kollégiumnak szánta.

Ezeket az Erekyéket, Szent Donát csontjait és valószínűleg egy vérrel befröcskölt üvegecskét a Coemetireum (nyughely, sír) a Szent Ágnes Katakomba szisztematikus feltárásáért a pápai generálvikártól, kardinális Girettitől kapta páter Ballonus ajándékba.

Az Erekyéket tanúk jelenlétében egy cédrusfa ládába helyezték, zsinórral átkötötték, a pápai generálvikár két pecsétjével leplombálták és átadták a Jezsuita páternek Jacobus Hannotnak, akinek az Erekyét Münstereifelbe kellett vinni. (kísérni) Eddig a közjegyzői okirat 1649-ből“.

A német leírásokban több helyen utalnak arra, hogy a Münstereifeli Szent Donátot nem szabad az Arezzoi püspök Szent Donáttal, vagy hasonló Szent Donátokkal összekeverni és összetéveszteni.

Az összetévesztés elkerüléséért mindig ellátják a Münstereifeli melléklettel!

[Donatus von Münstereifel](#) (140 – 180), Mártír és római légiós katona (június30)

[Donatus von Thmuais](#) (†316), Thmuisi Mártír és Püspök

[Donatus von Arezzo](#) (†362), Arezzoi Mártír és Püspök (augusztus 7)

[Donat \(Diakon\)](#) (†362), Diakon és Mártír

[Donatus von Evorea](#) (†381), Evoreai Mártír és Püspök (augusztus 7)

[Donatus von Besançon](#) (†657/660), Besançoni Püspök (augusztus 7)

[Donatus von Zadar](#) († um 811), Zadar első Püspöke

[Donatus von Fiesole](#) (†876), Fiesolei Püspök

Ebben a felsorolásban felfedezhető, hogy időbeli és működésterületi különbségek vannak. *A fordításaim viszont a valóságot közlik.*

Azt még sajnos nem sikerült kiderítenem, hogy ki, mikor és miért keverte össze a két Szent Donátot egymással Magyarországon?

A Püspöki Levéltárban áprilisban kaptam egy rövid, de jelentős bizonyítékot a Székesfehérvári Szent Donát kápolnáról, amiben arról írnak, hogy:

„Két évszázadon keresztül (1733-1945) minden május első vasárnapján körmenet ment a kápolnához a Belvárosból és a Felsővárosból, hogy a jégverés és más elemi csapások elhárításáért könyörgjön Szent Donáthoz, a szőlősgazdák közbenjáró pártfogójához. A kápolna az 1945. évi nagy ostrom alatt elpusztult“.

Mikor érdemes védelemért a védőszenthez fohászkodni és segítségét kérni? Előtte, vagy utána? Amikor elkezd a szőlő kihajtani, vagy akkor, amikor már szüretelik a beérett szőlőt?

Mindkét időszak veszélyt jelent a termés elvesztésére, de szerintem a megelőzés célszerűbb, mint a késői kesergés.

7

A májusi körmenet kétszáz éven keresztül nem az Arezzoi püspök tiszteletére utal, hanem a légiós katonára, amit a kápolna régi, eredeti oltárképe is bizonyít.

A Jezsuiták kapcsolata Szent Donáthoz: Sírfeltárás Rómában, az Ereklýe átszállítása Münstereifelbe, csodatétel Euskirchenben, Kollégium és Templom alapítása. Védőszent tiszteletének kezdete, terjedése. Dokumentumok: német leírások, magyar fordítások.

Jezsuiták jelentősége Székesfehérváron: iskolák, templomok, püspökszóló alapítása. Anyagi hátterük. Kiterjedésük a Veszprémi Püspökségig.

Magyarországon több egyetemi tanárral sikerült kapcsolatot felvennem, miután meghallgattak, mindegyikük igazat adott a tévedés felismerésében. Ők sajnos ezzel nem tudnak foglalkozni, mert ez egyházi vonatkozású és emiatt nem az ő témakörükbe tartozik. De adtak tanácsokat a további kutatásaimhoz.

Az egyik professzor úr azt írta vissza, hogy nekem kellene dokumentumokkal, vagy hivatalos iratokkal bebizonyítanom, hogy a Rajna vidékéről jöttek a betelepedők és ők hozták magukkal Magyarországra a Münstereifeli Szent Donát kultuszát.

Itt lenne egy bizonyíték erre:

Magyarország újratelepítése a török kiűzése után. A „harmadik honalapítás”, 1686-1800 Szabó Dezső (ELTE BTK Germanisztikai Intézet, Budapest)

„Dél-Magyarország betelepítése három nagy hullámban ment végbe. A német telepesek első hulláma III. Károly német-római császár (1711-1740) uralkodása alatt, 1722-1726 között tetőzött. Ekkor az ideérkező mintegy 15.000 telepes 46 települést népesített be. A telepesek a Köln, Majna menti Frankfurt, Strassburg és Trier által határolt Rajna-vidékről érkeztek Magyarországra.“

Feltételezem, hogy az 1711-1740 közötti időpont passzol a székesfehérvári kápolna (1733) és a Csókakői templom (1772 -1773) építésének évszámához, amiket Szent Donátnak szenteltek. Felmerül a jogos kérdés, ha a betelepedők az Eifel és Rajna vidékéről érkeztek és ott a leírások szerint a légiós katona Szent Donátot tisztelték, akkor hogyan hozhatták ők Magyarországra az Arezzoi püspök Szent Donát kultuszát magukkal?

Hogy lehetne az Arezzoi püspök Katakombaszent, amikor Arezzóban egy sírban volt eltemetve és nem Rómában a Szent Ágnes Katakombában?

Megfordítom a nyársat, mivel Németországban a sírfeltárásról, az ajándékozásról és az ereklye átszállításról az eredeti dokumentumok rendelkezésre állnak, bizonyítsák be azok az Arezzoi püspök „védőszent hitelességét“, akik tévedésből őt tarják az igazinak!

Ez nehezen fog sikerülni, mert éppen ebben a félreértésben van a hiba, ami Magyarországon országszerte tévesen elterjedt.

A Katolikus Lexikon Szerkesztőségében azt az információt kaptam, hogy a Szent Donát tisztelete nem országos jelentőségű, mert csak azokon a tájakon terjedt el, ahol földművelésekkel, szőlő és bortermeléssel foglalkoznak.

Németországban és Ausztriában nem keverik össze őket, mert ott az Arezzoi püspök tisztelete nem terjedt el annyira, mint a Münstereifeli Szent Donáté.
(pl. az Innsbruck melletti Patschi plébánia)

Ha az Arezzoi püspöknek nem Donát lenne a neve, akkor feltehetően sohasem cserélték, vagy tévesztették volna össze őt a Münstereifeli Szent Donáttal.

A tévedés felismeréséért máshol elismerés járna, nem sorozatos elutasítás!

A gyűjtött bizonyítékokkal mindenütt meg kellene próbálni a helyreigazítás elindítását, ahol tévesen az Arezzoi püspököt tisztelik a Münstereifeli légiós katona Szent Donát helyett, aki az egyedüli hiteles védőszentje a szőlősgazdáknak a viharok, villámlások, jégverések, elemi károk és a tűzvészek ellen.

A Münstereifeliek június 30-án, vagy július második vasárnapján az Euskircheni csodatétel napját Péter Heerdével ünneplik és nem 362 augusztus 7-ére, az Arezzoi püspök lefejezésére emlékeznek.

De ezzel nem akarom megvonni a tiszteletet az Arezzoi püspöktől!

Csókakői kapcsolat szerzése a polgármester úrral. Reagálás Csókakőn, a püspök szobor lecserélésével a templom előtt. Köszönetem érte.

Szent Donát Archív Dokumentum Centrum alapítása Csókakőn?
Adatgyűjtések a Kárpát-medencei bortermelő vidékekről.

Még egy jelentős bizonyíték: Lauschmann Gyula Székesfehérvár története II. a Törökök kiűzésétől a 18. Század végéig 1688-1800

Idézet a leírásokból:

„A szőlők patrónusának, Donátusnak emlékét tévesen tartja a közfelfogás augusztus 7-én. Igaz, hogy akkor is Donátus van, de nem ez a püspök a szőlők védőszentje, hanem az a katona, akinek ünnepe június 30-ra esik. A bevett szokás azonban a két Donátust egyesíti, és az augusztus 7-én ünnepelt püspök nevéhez fűzi azokat a jelenségeket, melyek a katona Donátus életéből adják a magyarázatot a szőlők patrónusának és így a szőlőhegyi búcsú megünnepléséhez.

Az a Donátus, akiről szó van katona volt. 174-ben mint keresztény, a Markomannok ellen vezette légióját, miközben a sereg étlen-szomjan már közel volt a pusztuláshoz. A 6000 főből álló légió ekkor Donátus tanácsára Istenhez imádkozott. A rómaiak esőt kaptak, melyek vizétől felüdültek, az ellentábor viszont óriási jégverés és villámcsapás érte, amely a sereg nagy részét elpusztította. Donátus életének, történelemből ismert villámló légiójának a mozzanata adja a magyarázatot, hogy a vallásos kegyelet a villámlás, égiháború és jégverés ellen fordul hozzá közbenjárásáért. Különösen a szőlők védőszentje gyanánt tisztelik őt, mert a szőlő a természet pusztító erejével szemben minden növény között a legérzékenyebb.“

Ehhez kapcsolom bizonyítékul az Öreghegyi kápolna eredeti oltárképét. (foto).

A körmeneti énekben sem a püspököt említik meg:

Szent Donát napján.

Istennek szent Anyja könnyörögj érettünk,

Óh Mária, Krisztus anyja

Téged kérünk, Isten előtt légy szószólónk,

Szent Donátus pátronussal közbenjárónk,

Hogy mentse meg szölleinket jégesőtől,

Dértől, fagytól, mindenféle rossz veszélytől,

Hogy rendelne alkalmas jó időket,

Bő terméssel áldaná meg szölleinket,
Tekintse meg ezen összegyűlt seregét,
Amely kéri buzgósággal segedelmét

Miután sikerült a tévedést megtalálnom és a helytelenséget bebizonyítanom, kötelességemnek érzem, hogy a Münstereifeli Szent Donát légiós katonát ahhoz a tisztelethez segítsen, amit mártírságáért kiérdemelt.

Nekem nem kell a kutatásaim eredményéért elismerésül egy márványtáblába vésett megemlékezés a nevemmel, beépítve a Szent Donát kápolna falába, mert az engem inkább egy sírkő feliratára emlékeztetne.

De arra igényt tartok, hogy a Szent Donát tévedés feltárása 1994/95-ben az én nevemhez fűződjön.

Közbenjárásomnak egyetlen célja csak az, hogy az Egyház részéről a tévedés helyreigazítása a Magyar Katolikus Lexikonban, Székesfehérváron és Csókakön, valamint egész Magyarországon minnél hamarabb megtörténjen, mert minden eddigi tény azt igazolja, hogy ezt a tiszteletet a Münstereifeli Szent Donát légiós katona katakombaszent érdemli meg.

Végül még megjegyzem, hogy a német Wikipédiában és a magyar Wikipédiában az Arezzoi püspök Szent Donát leírás tartalma nem azonos. A Magyar Wikipédiában van a téves eltérés. Ez hogy lehetséges, ha ugyanarról a Szentről van szó?

Története, legendája Wikipédia (Magyar)

Donát ókeresztény püspök volt,^[21] aki a közép-itáliai Arezzo püspökeként 362-ben szenvedett mártírhalált. Legendája szerint Donát kezéből egy mise alkalmával a pogányok kiütötték a szent kelyhet, ami a földre esett és darabokra tört. Donát összeszedte a kehely szilánkjait, szomorúan az oltárra helyezte, majd imádkozni kezdett. A kehely darabjai rövidesen összeforrtak és Donát kezében ismét egyé váltak. *Ez idáig helytálló.*

„Amikor 1652-ben ereklyéit Rómából a Rajna-vidéki Münstereifel városába vitték; a kísérő papot villámcsapás érte, ám semmi bántódása nem esett“.

Ez a folytatása viszont helytelen, mert érthetetlenül átvált a Münstereifeli Szent Donát légiós katona legendájára.

Nem tudom, hogy ezt ki és honnét vette, mert ezzel a leírással keveredett össze az Arezzoi püspök Szent Donát felcserélt és helytelen (téves) tisztelete!

A villámcsapást ért Páter Heerde sérüléseinek különböző leírásai.....1. a hajszála sem görbült meg... 2. kicsit megsérült 3. eléggé megsérült 4. súlyos sérüléseket szenvedett, de nem halt meg, hanem Donáthoz fohászkodott és tőle kért segítséget, ami meghallgattatott és utána rövidesen úgy felépült, hogy a körmenetet követni tudta.

A leghitelesebbeket a Münstereifeli Szent Donátról az **ACTA SANCTORUM** 50 évvel később latin nyelven írt 70 kötetes sorozatából tudhatjuk meg.

Ausztriában és Németországban mindkét Szent Donátot külön tisztelik.

Rövidesen személyesen felkeresem Münstereifelben a plébániát és kérek tőlük egy hivatalos igazolást arról, hogy náluk nem az Arezzoi püspök Szent Donát ereklyéit őrzik és nem az ő tisztelete terjedt el az Eifelben, hanem a légiós katona Szent Donáté Rómából.

Köszönöm a türelmüket, hogy meghallgattak.

Csókakő 2018.06.16

Mag. art. Karácsonyi Imre
Akadémikus restaurátorművész
Ausztria